

Komitatiiv ja sarnaste funktsioonidega kaassõnad murdekorpuses

Pea igas keeles leidub vahendeid väljendamaks koosinemisuhteid, milles üks situatsiooni osapool (põhiosaline) on tõstetud teise (kaasosalise) suhtes esile. (Haspelmath 2009; Lehmann, Shin 2005; Stolz jt 2006; 2009) Eesti keeles on sedalaadi koosinemine vormistatud peamiselt *ga*-lõpulise komitatiivi ja/või kaassõnade abil. Konstruktsioonid hõlmavad seejuures laia funktsionaalset välja, mille kasutustendentsid on sajandite vältel laienenud (Metslang jt 2017). Selles töös vaatlen komitatiivi ja komitatiiviga sünonüümsete kaassõnade kasutusviise murdekorpuse sagedusandmete põhjal. Töö uurimismaterjali on kaasatud eesti murdekorpuse morfoloogiliselt märgendatud tekstidest (<http://www.murre.ut.ee/murdekorpus/>) kõik lausungid, mis sisaldasid komitatiivi või komitatiivi funktsioonidele vastavaid kaassõnu. Kokku on andmestikus 11 073 lausungit: 10 843 komitatiiviga lausungit, 61 kaassõnaga väljendatut ning 169 juhtu, kus esineb nii komitatiiv kui ka kaassõna. Lisaks analüüsisin kõik andmestiku näitelauseid semantiliste funktsioonide alusel, lähtudes Lehmanni ja Shini (2005) esitatud kategooriatest ning Metslangi jt (2017) rakendatud liigendusest. Esitlen oma esmaseid kvantitatiivseid analüüse (sagedusandmed, klassifitseerimispuud, Random Forest – mudeldamised, regressioonimudelid), keskendudes eri koosinemisfunktsioonide levikule murretes ning võimalikele erinevustele markerite kasutuses ja seostes erinevate grammatiliste teguritega.

Kirjandus:

- Haspelmath, Martin. 2009. *Terminology of case*. Andrej Malchukov ja Andrew Spencer (toim.). The Oxford handbook of cases, 505–517. Oxford: Oxford University Press
- Lehmann, Christian, Yong-Min Shin. 2005. *The functional domain of concomitance. A typological study of instrumental and comitative relations*. Christian Lehmann (toim). Typological studies in participation. *Studia Typologica* 7, 9–104. Berlin: Akademie.
- Stolz, Thomas, Cornelia Stroh, Aina Urdze. 2006. *On comitatives and related categories. A typological study with special focus on the languages of Europe*. Berlin: Mouton de Gruyter Gruyter.
- Stolz, Thomas, Cornelia Stroh, Aina Urdze. 2009. *Varieties of comitative*. Andrej Malchukov ja Andrew Spencer (toim.), The Oxford handbook of cases. 601–608. Oxford: Oxford University Press

Metslang, Helle, Külli Habicht, Tiit Hennoste, Anni Jürine, Kirsi Laanesoo, David Ogren.
2017. *Komitatiivi funktsioonidest eri aegade ja registrite eesti kirjakeeles*. Eesti ja
soome-ugri keeleteaduse ajakiri. 8.

Eesti murrete korpus. <http://www.murre.ut.ee/murdekorpus/>.